

De Romeinen (deel 2) – Oud huis te koop

*HUIS TE KOOP WEGENS
EINDE ROMEINSE TIJD.*

*GOEDE STAAT. BIJNA GEEN
RAMEN. MOGELIJKHEID TOT
UITBATEN WINKELTJE. MOOI
ATRIUM (MET REGENWATER)
EN PERISTYLIUM (MET VIER
BEELDEN). EETKAMER
ZONDER LIGBANKEN.
SLAVEN WORDEN NIET
MEEVERKOCHT. INTERESSE,
ZICH WENDEN TOT DIT
ARTIKEL.*

Nergens zijn de Romeinse huizen zo talrijk en goed bewaard gebleven als in het oude Pompeji. En afwisseling is er troef. Er zijn huizen van bankiers, kooplui, handelaars en ambachtslui.

Ze woonden er met hun gezin en met hun slaven. Onder hun burens telden ze zowel gegoede burgers als kroegbazen, bakkers en arme stakkers. Bij de Romeinen was er geen sprake van achterbuurten: rijk en arm woonden in die tijd nog broederlijk naast elkaar.

Aan de buitenkant lijken alle Romeinse herenhuizen een beetje op elkaar. En die gevel was ook niet veel soeps. De buitenmuren vormden samen één blok. Openingen waren er alleen voor de deuren en voor een paar piepkleine venstertjes. Soms waren de kamers aan de straatzijde afgesloten van de rest van het huis en ingericht als winkeltjes. Als de heer des huizes zelf niets te verkopen had, dan

verhuurde hij die winkelruimtes. In veel gevallen moest de winkelier en zijn gezin in dat ene, kleine kamertje 's nachts ook nog slapen. (In het oude stadscentrum van Napels, een stad die op nog geen boogscheut van Pompeji vandaan ligt, heb je dat nu nog. De *bassi* zijn overdag winkeltjes of ateliers en 's nachts slaapkamers. Net als in de tijd van de Romeinen, leven de mensen overdag op straat.)

LUXE, GEEN COMFORT

De buitenkant van de stadswoningen was niet veel bijzonders, maar het interieur kon meetellen. Net zoals nu nog bij de Arabieren, waren de Romeinse huizen 'naar binnen gericht'. De bewoners lieten zich maar al te graag omringen met mooie voorwerpen.

Beeldhouwwerken, prachtig zilveren vaatwerk, schilderijen op de wanden en mozaïeken op de vloeren, dat alles was zeer in trek. Sommige muurschilderingen boden zo'n schitterende vergezichten op verzonnen landschappen of gebouwen, dat je haast ging geloven dat je door een raam naar buiten keek.

Bij al dat fraais vergat je bijna dat het huis maar weinig vensters had. En dat is nu juist het eigenaardige aan die Romeinse huizen: ondanks alle elegante

*Tekst en foto's:
CHRISTINE BUYLE*

*Eindredactie:
BART MOEYAERT*

versieringen hadden de bewoners toch maar weinig comfort. Weinig mensen beschikten over stromend water. Er stonden minder meubels dan wij gewoon zijn. De kamers waren over het algemeen klein en slecht verlicht. Hier en daar was er wel een raampje, maar dan wel eentje zonder glas. Met houten luikjes kon je het venster afsluiten tegen kou, regen of hitte, maar dan had je helemaal geen verluchting meer. De Romeinen moesten af en toe wat brood verbranden om de vieze geurtjes te verdrijven. Gezellig was anders.

HERENHUIS

Ook al zien alle woningen er aan de binnenkant anders uit, toch waren er een paar principes die je in elk herenhuis of domus terug kon vinden. Als je door de voordeur naar binnen stapte, kwam je via een korte, smalle gang op een binnenpleintje terecht, het atrium. In het dak ervan zat een rechthoekig gat. De pannendaken liepen schuin naar die opening toe, zodat het regenwater naar binnen kon. Het regenwater werd netjes in een rechthoekig bassin op de vloer opgevangen, in het impluvium. Voor wie geen stromend water in huis had, was die nattigheid best welkom.

Rondom het atrium lagen kleine ruimtes. De meeste ervan waren slaapkamers, zo

eng dat er niet veel meer in kon dan een bed, een vuurtje en een nachtemmer. Achter het koele atrium lag meestal nog een tweede open binnenruimte, het zonnige peristylum. Het was een tuintje vol bloeiende planten en marmeren beelden, met een zuilengang eromheen.

De rijkste burgers hadden zelfs vrolijk klaterende fonteinen in hun tuin. Rondom het peristylum vond je opnieuw een reeks kleine kamertjes, mooi versierde eetplaatsen, bijvoorbeeld. Om te tafelen nam de Romein er plaats op één van de drie aanligbedden. Een andere heel belangrijke kamer lag tussen het atrium en het peristylum. Daar ontving de heer des huizes zijn bezoekers.

APPARTEMENTS-GEBOUWEN

Eigenlijk was Pompeji maar een klein provinciestadje. In écht grote steden - zoals Rome - groeide de middenklasse en de arbeidersbevolking steeds verder aan, zodat er al snel een tekort was aan goedkope woningen. Om dat probleem op te lossen werden woonblokken, insulae, gebouwd die tot vijf verdiepingen hoog konden zijn. Je kunt ze een beetje vergelijken met onze moderne appartementsgebouwen: er konden verschillende families in. Maar die woonden dan wel opeengepakt als sardientjes in een blikje.